

Věstník



## STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník IV. — Číslo 39

V Zatci dne 7. října 1949

Cena 3 Kčs

Dukelské oslavy  
v Žatci

Vláda republiky rozhodla, aby ve dnech 2.—9. října t. r. byly uspořádány v celostátním měřítku oslavy 5. výročí vítězných bojů o Duklu. V rámci těchto oslav byl odhalen monumentální památník dukelským hrdinům na čs.-polských hranicích v prostoru Vyšního Komárniku. Slavnosti se zúčastnila řada čs. vládních činitelů, oficiální zástupci SSSR a Polska, tisíce přímých účastníků těchto bojů, vdov, pozůstalých po padlých a občanstva z blízkého i dalšího okolí. Byly převezeny z dukelského bojiště ostatky neznámého vojína a v neděli 9. října budou uloženy na Staroměstském náměstí v Praze.

Po celé republice konají se slavnosti, akademie, výstavy a přednášky, jejichž účelem je seznámit naši veřejnost s průběhem historických osvobozovacích bojů čs. zahraniční armády ze Sovětského svazu po boku Rudé armády na Dukle a vyzvednout jejich význam.

Také v Žatci budou pořádány v neděli 9. října t. r. krajské oslavy dukelských bojů. V Žatci proto, protože je zde osídlen největší počet přímých účastníků velké rozhodující bitvy, největší v novodobých dějinách našeho válečnictví. V husitském městě Žatci proto, abychom si znovu oživilí tradice slavných dob našeho národa a zaplašili navždy stíny hanby, kapitulantství a zraždy Mnichova.

Volynští Češi! Je především na nás, aby tyto oslavy vyzněly v manifestaci radosti, síly a pevného odhodlání nikdy nevydat žádnému nepříteli bez boje svobodu, tak drazé vykopenou krví a obětmi nejlepších synů našeho národa. Je také na nás, aby vítězná Dukla dostala takové místo v dějinách, jaké jí právem patří.

Svaz bojovníků za svobodu — okresní jednota v Žatci  
pořádá ve dnech 8. a 9. října 1949 v Žatci

KRAJSKOU OSLAVU  
u příležitosti 5. výročí bojů o Duklu

## Pořad:

Sobota dne 8. října 1949:

Slavnostní akademie v Městském divadle

Státní hymny

Proslov zástupce KV SBS br. Ant. Váci

Pietní obraz s doprovodem komorního tria

Proslov přímého účastníka bojů o Duklu br. por. v z. J. Chudoby

Vystoupení hudebního kolektivu mladých pionýrů žatec, mládeže pod vedením br. J. Zapletala

„Za svobodné Československo“ — pásmo souboru Svazu Čechů z Volyně

Znělka pionýrů žatecké mládeže  
Píseň práce

Neděle 9. října 1949 — dopoledne:

V 8 hodin sraz všech účastníků oslav v Komenského aleji

Seřazení a odchod průvodu na n. Dr E. Beneše

Vztyčení státních vlajek

Uvítací proslov předsedy KV SBS br. Jana Heše z Ústí n. L.

Proslov zástupců vlády, armády a ČV SBS

Udělení čsl. vyznamenání účastníkům boje o Duklu

Předání pamětních listů pozůstalým po padlých

Defilé

Položení věnců na žateckém hřbitově na hroby rudoarmějců a obětím pochodu smrti

Promenádní koncert vojenské hudby na nám. Dr E. Beneše

## Odpolední pořad:

Sraz všech účastníků oslav ve 13,30 hod. na sportovním stadionu Na Floře

Vystoupení pěveckého kolektivu oblast. SNB z Ústí n. L.

Závody na 3.000 m za účasti npor. Emila Zátopka

Závody zdatnosti příslušníků voj. útvarů z celého kraje

Seskoky parašutistů — ukázka bojového výcviku tank. sboru

Učinkuje kapela vojenského útvaru z Mostu a Sokola ze Žatce

Dětský koutek — kolotoče — střelnice — bohatá tombola —

Večer 9. října koná se v sále Na střelnici velká taneční veselice za účinkování vojenské hudby.

Začátek ve 20 hodin.

## Bratři a sestry!

Oslavujeme 5. výročí bojů o Duklu, bojů, po jichž vítězném ukončení byla otevřena brána do naší úbohé vlasti. Mnoho bylo těch, kteří se nedočkali a položili své životy v těžkých bojích u Dukly. A všech těchto vzpomínáme u příležitosti letošních oslav.

Mnoho také jest však těch, kteří se dočkali šťastného ukončení bojů a ti všichni z úcty ke svým padlým kamarádům dostaví se dne 9. října t. r. do Žatce, aby tak vzdali hold památce padlých.

\* Na shledanou v Žatci

## 78 dní osvobozovacích bojů u Dukly

29. srpna 1944 vypuklo slovenské národní povstání. Celné odbojové partyzánské skupiny, složené z nejlepších a nejuvědomělejších slovenských vlastenců, které bojovaly již před tím proti fašistickému tisovskému režimu na Slovensku pod vedením KSS a KSC stály před skutečností, že němečtí fašisté chtěli obsadit Slovensko divisemi SS ze strachu před blížící se sovětskou armádou a činností slovenských partyzánů. Nezávislost všeho slovenského lidu proti tisovskému režimu vedla k mohutnému vzruchu všech pokrokových slovenských lidí za jediným cílem — porazit a likvidovat Tisův vasalský režim. Tak vzniklo slovenské národní povstání.

Již v prvních dnech po vypuknutí povstání, když před tím zajistil dodávku vojenského materiálu, leteckých sil, instruktorů, velitelů a finančních prostředků přes štáb ukrajinských partyzánů, žádá Klement Gottwald sovětskou vládu o vojenskou pomoc povstalcům.

Maršál Stalin, znající touhu československých národů po svobodě a nezávislosti rozhodl, aby část 1. ukrajinské skupiny armád pod velením maršála Koněva podpořila slovenské národní povstání.

To byl vlastní začátek osvobozovací operace, která byla později nazvána „dukelskou“. Provedením operace pověřil maršál Stalin 38. sovětskou armádu pod velením hrdiny SSSR generál-plukovníka Moskalenka, jejíž součástí byl také 1. čs. armádní sbor, který se nacházel 7. září 1944 v prostoru na severovýchod od Krosna.

Zpráva o slovenském národním povstání se rozšířila mezi příslušníky sboru jako blesk. Jedinou myšlenkou všech příslušníků sboru bylo co nejrychleji přispěchat na pomoc hrdinně bojujícímu slovenskému lidu. Zapalujícím momentem rychle rostoucího nadšení byla zpráva moskevského rozhlasu o tom, že Rudá armáda bojujícímu slovenskému lidu pomůže a včas poskytne pomoc.

Heslem ovládajícím všechny příslušníky 1. čs. armádního sboru bylo: „Vpřed za svobodu a štěstí našich národů! Vpřed osvobodit vlast od vetřelců a zrádců! Bojující slovenští vojáci a partyzáni, kteří povstali proti vetřelcům, čekají na naši pomoc. Naše porobená vlast, náš trpící lid k nám upírají své zraky“.

Českoslovenští vojáci se sovětskými bratry stáli před úkolem: zdolat

poslední překážky na cestě domů, probít si cestu přes karpatské hory a začít čistit naši drahou československou republiku od vetřelců a zrádců.

V okamžiku přípravné palby promluvil k hrdinným čs. bojovníkům od Kyjeva, Bílé Cerekve a Žaškova generál Svoboda: „V této chvíli je třeba si připomenout co bylo a je, a co chceme. Kdo nás připravil o svobodu? Kdo oddělil národy ČSR od sebe a poštlal je proti sobě? Kdo v těchto zločinech pomáhal? Kdo u nás vraždil a loupil? Za několik hodin budeme mít příležitost trestat viníky. Buďte soudci spravedlivými a přísnými! Neodpouštějte nikomu! Kdybychom byli shovívaví, budoucí pokolení by nám to neodpustila.“

Historický den začátku dukelské operace začínal prudkou dělostřeleckou palbou v 6 hodin 50 minut moskevského času 8. září 1944.

Druhého dne zahájil 1. čs. armádní sbor boj o městečko Duklu. Němci se urputně bránili. Proti našim a sovětským jednotkám stál tvrdý a ke všemu odhodlaný protivník. Němci se bili zoufale o každý strom, kopec, kámen.

Městečko Dukla bylo osvobozeno teprve 20. září. Tím byla skončena první fáze dukelské operace. Boje si vyžádaly těžkých obětí. 38. armáda od 8. do 25. září ztratila asi 27.000 mužů. Z toho připadlo na československý armádní sbor kolem 3.500 mužů, počítajíc v to padlé, raněné i nezvěštěné. V bojích o městečko Duklu byly způsobeny Němcům těžké ztráty. Skoro úplně byly rozbity — první, osmá a dvacátá čtvrtá pancéřová divise, 75. pěší divise. Ve směru postupu 1. čs. armádního sboru bylo zabito, raněno a zajato hodně přes 4.500 Němců. V této těžké operaci nastávají změny ve velení. Velitelem 1. čs. armádního sboru byl 10. září 1944 ustanoven generál Svoboda.

### Boje o Dukelský průsmyk

Po dobytí městečka Dukly byla dne 29. září zahájena operace k dobytí Dukelského průsmyku. Rozpoutaly se kruté a velmi krvavé boje o přechody v Karpatech. Dukelská operace nemá obdoby v našich vojenských dějinách. Němci se v Karpatech bránili houževnatě a urputně. Opevnili, zaminovali a zatarasili každou schůdnou a sjízdnu píď země, cesty i mosty, dokonce stráně a lesy. Hluboké a nepropustné karpatské lesy byly těžkou překážkou pro sovětské i naše tanky a děla. Zima a tvrdé podmínky přírodní tíhu a krutost boje

## Je proti nám, kdo není s námi

Je proti nám, kdo není s námi, a jediný byt vlas to byl, kdo v nepřítel jej složil chrámy, to krev už není našich žil.

My potřebujem mužů celých a v boji psotě vzdornou leb, a myšlenku na čelech smělých, a pohrdu pro cizí chléb.

My potřebujem velkých lidí, jež bouří velké vzdorují a z celé duše nenávidí, a z celé duše milují.

J. V. Sládek

ještě zvětšovaly. Často se stávalo, že proti některým výšinám bylo zaútočeno pětikrát až desítkrát, aby byly opět i desítkrát znovu vyklizeny. Sovětští i naši vojáci postupovali jen krok za krokem. Jen bezpříkladné statečnosti a obětavosti sovětských jednotek lze děkovati, že 1. čs. armádní sbor, jehož řady silně prořídly, dosáhl dne 6. října 1944 Dukelského průsmyku a československých hranic.

Naplnila se slova, která maršál Koněv pronesl před zahájením bojů o Dukelský průsmyk: „Buď Karpaty přejdeme nebo na nich padneme!“ Sovětská a s nimi československá vojska Karpaty přešla. Ale daň krve, kterou za svoje vítězství zaplatila, byla těžká. Na 85.000 mrtvých a raněných rudoarmějců, 6.500 mrtvých a raněných Čechoslováků zaplatilo karpatské vítězství svými živoly a zdravím.

Dne 6. října 1944, tohoto historického dne v dějinách našeho národa, vstoupila naše armáda opět na půdu své vlasti a spolu s hrdinnou bratrskou sovětskou armádou přinášela jí osvobození od nacistického jha a demokratickou svobodu. 1. čs. prapor v SSSR prožíval nejslavnější chvíle od svého vzniku, chvíle vytoužené při zakládání 1. čs. jednotky v SSSR před 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> rokem. Téhož dne, těsně na československých státních hranicích, zahynul velitel 1. čs. samostatné brigády, generál Vedral - Sárazavský. Když dal vztýčit na stožár, postavený u silnice na hranicích, státní vlajku a nasedl do auta, aby dojel na své stanoviště, najelo auto na časovanou minu, bylo zničeno a generál zabit. Společně s generálem Vedralem byli na dukelském hřbitůvku pochováni hrdinové dukelských bojů — kpt. Vrána, por. Opatrný, osvětový důstojník ppor. Ostrych, ppor. Hrouda a j.

Boje 1. čs. sboru v SSSR v prostoru Krosno a Dukelský průsmyk trvaly

## Také jedna od Dukly

Ráno 6. října 1944 . . . Pošmurné nevlídné ráno, ač v duších československých vojáků je jasno a tak nějak veselo, že se chce výskat, zpívat. Z dálky, šem k hranici Československé republiky, zaznívá dělostřelba. To československá a sovětská děla zaujala nové „palposty“ už na osvobozeném území ČSR a posílají fašistům tvrdé železné pozdravy.

Silnici, vedoucí do osvobozené vlasti, se hrnou vojáci. Jdou plnou cestou, pokud to jen rozminovaný terén dovoluje. Mnoho je těch, kteří tam chtějí být mezi prvními. Nejsou to jen řadoví chlapi, jsou mezi těmi nedočkavci i důstojníci, velitelé. Tak teď zase jedno auto, v němž sedí důstojníci, tlačí se kupředu. Mezi veselými tvářemi poznáváme i jásající tvář velitele 1. brigády generála Vedrala-Sázavského. Pospíchá kupředu, neboť tam ve Vyšním Komárníku jsou již chlapi od jeho brigády a on jim chce blahopřát.

Cesta je však plna vojska. Generál kyne šoferovi a ten odbočuje na stranu a předjíždí pochodující vojsko . . .

V tom se rozléhá hromový výbuch a auto generála Sázavského se ztratilo v dýmu . . .

Pak, když se dým rozptýlil, našli přispěchavší vojáci svého generála mrtvého. Zrádná mir a zničila život

hrdiny, který tak spěchal domů a nedojel . . .

Na generála Sázavského mi však zůstala jedna vzpomínka, která už není tak smutná.

To bylo ještě SV brigády rozmístěno před Duklou, když se udála tato příhoda:

Již několikátý den bylo deštivé počasí a všude pino bláta. Před stanem nedaleko cesty stál kpt. B-ch v maskovacím plášti a díval se do rozblácené ulice, po níž se blátem brouzdali dva vojáci, oba také zahalení do maskovacích plášťů. Došli až ke kapitánovi a aniž by si jej všimli, prošli klidně kolem něho. Kapitán přeshlápl z nohy na nohu a pak zavolał:

„Halo, chlapi, vraťte se!“

Chodci se zastavili a ten vyšší se klidně otázel:

„Co má být?“

„U nás se zdraví“, upozornil kpt. B-ch a odhrnul s ramene pláštěnku, pod níž se objevila kapitánská hodnost.

Ten vyšší chlapec se shovívavě usmál a také odhrnul pláštěnku a skromně upozornil: „Já jsem generál . . .“

Zasmál se hlasitě podařenému střetnutí a vesele vykročil do zablácené ulice . . .

J. F. k.

od 8. září až do 25. listopadu 1944. Patří k nejtěžším a nejkrvavějším bojům, které československé jednotky svedly za druhé světové války. Za tento měsíc ztratily některé jednotky sboru na 70% svého původního počtu. V těchto bojích měl československý voják proti sobě nejen zuřivě se bránícího německého vojáka, ale i špatné počasí s divokou drsnou přírodou. Boje v prostoru Krosno—Dukla—Komárník jsou nejskvělejšími příklady sebeobětování, velitelského umění i iniciativy od nejvyššího velitele až po řadového vojáka. Po těžkých obětech sbor slavně dosáhl svého cíle, bohužel předčasným zdoláním povstání na Slovensku nemohlo být úspěchu využito v původně zamýšleném rozsahu.

Nepřítel po ztrátě Dukelského průsmyku nemínil však jen tak lehce sestoupit s horských hřebenů do slovenských nížin. Využívaje výhod, zalesněného, hornatého terénu, zabraňoval houževnatě sovětským jednotkám i čs. sboru v dalším pronikání, takže jejich postup byl velmi pomalý a ještě v listopadu 1944 trvaly tuhé boje na čáře sotva 5 km na jih od Dukelského průsmyku (Svidnické sedlo) v prostoru Nižního Komárníku. Nepřítel se ve své obraně opřel o pás takticky výhodných výšin

(Javira, Hrábov, 541, Obšár, Jarucha, Klyn) a přehradil hlavně Dukelský průsmyk, Vyš. Svidník a všechna úzká, hluboce zaříznutá údolí. Bylo třeba mnoho dlících bojů, pokusů a obchvácení nepřítele na západním i východním křídle, pomalého a houževnatého pronikání v těžkém terénu, aby byl nepřítel donucen krok za krokem vyklidit část terénu. Teprve 26. listopadu, když západní pravé křídlo vojsk IV. ukrajinské skupiny armád proniklo přes Karpaly k Humennému a přes Medzilaborce, dali se Němci na ústup k řece Ondavě.

Fronta se dočasně ustálila na řece Ondavě a bojová činnost jednotek 1. čs. sboru se kromě udržování obranného postavení omezila na menší útočné akce k taktickému zlepšení vlastního postavení a k účelům zpravodajským.

Sovětská vojska oboustranně Karpaly se tehdy přeskupovala a některé jednotky byly reorganisovány, mezi nimi i 38. armáda, k níž 1. čs. sbor dosud patřil. Sbor prováděl doplňování a výcvik přímo na frontě. Od prosince 1944 byl již prováděn nábor branců na osvobozeném území. Čs. náhradní pluk přesídlil 15. XII. na území republiky do Humenného a Sniny.

Josef Rejzek.

## U Dukly

Jad Slovenskem plamen šlehl, národ vzperně hlavu zvedl: „Doš už, diabol strapaty!“ Vzplály povstalecké vatry, hromem zaduněly Tatry — nesly zvěst za Ka. paty.

Vy karpatské tvrdé hory, jdou přes vaše vrchy, bory dětí vaše ze světa . . . Kde přátelskou naruč máte? koho v svém lnu chováte? Toť je starý bandita!

Avšak hory dále mlčí, starý lupič dál se krčí, dále číhá v doupatech. Bojovníci od Kyeva, Bílé Cerkve, Sokolova táhnou bojem v Karpatech.

Na dukelských vrškách, stráních Germán zbytky sil svých shání — cti posledních dnů skon. A již běsní boj u Dukly, praští skály, jedle, buky — pro Němce to čertův shon.

U Vetšna a u Machnovky, „Bezejmenné“, u Frankovky zařal pevně Germán spár . . . Khol dodýchal, Lemák padl, Volyňáků zřídly řady . . . Jdem však vpřed — jen dál a dál!

Temná noc, jen miny skučí, „kukuruzník“ klouže, hučí, kde Germánův přední sled. Podzimní dešť říčky plní, těžkým blátem kroky duní — to jde 3. praporek vpřed.

Hej, tu Českoslovák zase je na postrach pruské chaze, jako kdys za slavných dob: Táhnou Táborité znova — plémě reků od Zborova zas tu strojí Němcům hrob.

U svěžího rovu šumí stará jedle své dumy — zpívá traur v šíř i v dál: „Dímej, synu, klidně v hrobě, vlast tvá probouzí se z mdloby — národ tvůj už z mrtvých vstal“ . . .

Stará jedle větev sklání, tiše šeptá k horským stráním: „Ten dal vše co mohl dát — On za národ vykrvácel . . . otěně svobodu vracel — Ten u Dukly za vlast pad’!“

Alex. Král:

## Dukla

Dukla — ta brána polsko-československá, chrtila na volyňské vojáky sílu ohně a železa. Granát pauc, oheň šlehe — kamarád vedle záupí. Přiskočí sanitáci. Na polní nosítka ho naloží a pospíchají do bezpečí. A jeho kamarád se ani neohlédne. Povel je: vpřed, na nepřitele útokem! Ženou ho a v patách za ním jdou — osvobodit vlast, republiku Československou v poutech nepřátelských zakovanou. Heslem Rudé armády a naší Svobodovy jednotky je: Stále vpřed! A bez milosti bit nacisty!

# Socialismus - nový poměr k pracujícím

Základním článkem socialismu je, že odstraňuje jakýkoli útak člověka člověkem, že vylučuje kapitalistické výrobní prostředky a dává je do rukou všech pracujících, celé společnosti. Pracující lid vlastní půdu, doly, závody, lid pracuje a rozhoduje o spravedlivém rozdělení výtežků své práce.

Práce je povinností každého, kdo chce jist. Všichni lidé bez rozdílu spolupracují na velikém díle výstavby nového řádu, v němž každý dostává, co si zaslouží, a každý volně rozvíjí všechny své schopnosti.

Kde není vykořisťování, není důvodů k boji proti vykořisťovatelům. Kde není křisť, není zoufalé revnivosti v žití jedněch na škodu druhých. Kde není vykořisťovatelů, není dobývacích válek ani národnostní či jiné zášti. Všechno úsilí společnosti je zaměřeno ke zlepšení životní úrovně pracujícího člověka.

Jestliže se nový poměr k lidem především projevuje v práci pro celek, pak hlavním rysem socialistické mravnosti je kladný poměr k práci, která je každému

podle jeho schopnosti přičtena. K blahobytu se nedostaneme lenošením, nýbrž pilnou, plánovitou prací. Jak kdo plní pracovní úkoly celku, tak se stává novým, lepším člověkem.

Druhým rysem je kladný poměr ke každému pracujícímu člověku, který ne žije z cizí práce, nýbrž vlastním úsilím přispívá k rozmnožení bohatství společnosti a k je mu povznesení. Jiným rysem je vřelý vztah k vlasti, vlastenectví, láska k republice, v níž nevládně hrstka kořistníků, ale v níž lid sám je pánem. Nová mravnost přikazuje kladný vztah k státu, jehož úkolem je novou společností rovných a spolupracujících lidí chránit proti vnitřním i zahraničním nepřítelům. Konečně nadřazení zájmů celku nad zájmy jednotlivce je zdrojem morálně politické, organické jednoty, která je dalším nezbytným pilířem socialistické společnosti.

S vítězstvím socialismu ve všech zemích zvíťazí lidství, zvíťazí člověk. Teprve potom se také uplatní Gorkého slavné heslo: „Člověk, to zní hrdě!“

## Život jde dál

Porostly trávou mohyly  
čas stopy války svál,  
kde pušek himěl vražedný řev  
vlá v slunc klas, zní ženců zpěv —  
Život jde dál.

Kde padlý krví otékal  
a se smrtí se rval  
než spočinul na věky tich —  
her dětských ozvěnou zní smích —  
Život jde dál.

Z řad bojujících o svou vlast  
Osud si podíl vzal.  
Mnoho jich padlo na poli,  
pohasly oči sokolů —  
Život jde dál.

Potupně zhyndl zlobný duch,  
jež lidstvo v propast hnal.  
Zlomen je hákovitý kříž,  
vinníky tisín kobek mříž —  
Život jde dál.

Na modrém nebi slovanském  
svobody příchod vzplál.  
Zijeme! Nezněl nás vrah!  
Falešnou slávu pokryl prach —  
Život jde dál.

A. Hříbovská.

## Vlastenky

Vracíme-li se v mysli o sto let nazpět, abychom aspoň trochu poznali, jak to vypadalo v bouřlivém roce 1848, před nim i po něm, povšimneme si i toho, že nemalý podíl na národním uvědomění českého národa na počátku minulého století měly také české ženy a české dívky. Vlastenecké ženy, vlastenecké panny, vlastenky tehdy zahřely láskou k svému národu a snažily se mu pomoci, jak nejlépe dovedly. Sřirily úctu k českému jazyku, zájem o českou píseň a hudbu. Nezapomínejme, že tehdy, na počátku minulého století a na prahu nového národního života i česká beseda byla důležitou pomocnicí národního uvědomění. Také český bál, na kterém se hovořilo česky, nebo česká merenda byla důležitou událostí, která svým způsobem přispívala k národnímu uvědomění širokých vrstev. V této úrodné národní uvědomovací práci, která mnoho znamenala a která později se projevila politickým uvědoměním, jež se již jasně přihlásilo v roce 1848, měly veliký význam české ženy, české matky. Vždyť nejprve český národ musl zápasit o záchranu svého jazyka, své mateřštiny. Toto slovo velmi jasně říká, kde se člověk učí mluvit svým národním ázvkem: od matky. Proto, když si uvědomujeme, z jakých malých počátků český národ přes rok 1848 dospěl k plnému národnímu, kulturnímu, ale také hospodářskému životu, nemůžeme neuznat, že na tom měly velký podíl i české ženy, české vlastenky.

Doby se mění. Úkoly zůstávají stejné, i když se jejich tvar mění. Zůstává národ, žije a roste a proto ustavičná práce pro národ je i dnes povinností žen. Tyto povinnosti jsou přirozeně jiné, než byly před sto lety. Dnesní žena žije jinak než kolem roku 1848. Dnesní domácnost vypadá zcela jinak než před sto lety. Dnesní žena je rovnoprávným členem národní společnosti, má plná práva politická, má svoje zaměstnání, má vynikající místo v našem veřejném životě. Máme již i svoji ministryni. Ženy tvoří polovinu národa a snad i více. Proto právem možno říci, že s prospěchem a zdarem národa to bude vypadat tak, jak bude vypadat také ženská polovina čes-

kého a slovenského národa. Bude to vypadat dobře, bude-li česká žena vzdělaná, uvědomělá, dbalá všech svých povinností, ať je ukládá rodina nebo povolání, nebo ať již plyne z toho, že každá a každá z nás je členem velké společnosti, dělnické třídy, která tvoří převážnou část národa. Jako v minulém století najdeme v našem národním probuzení mnoho krásných vlastenek, vlasteneckých paní a dívek, tak potřebujeme i dnes nový typ české ženy-vlastenky, která by si byla vědoma všech svých povinností nejen k své nejbližší rodině, ale také k své velké rodnině, kterou je náš národ a naše republika.



Malý oznamovatel

Vyšší škola výživy v Žatci zřizuje kurs pro vedení domácnosti. Jelikož chceme vyhověti četným žádostem, pořádáme od 1. listopadu 1949 opět šesti- měsíční kurs pro vedení domácnosti. Uchazečky se naučí hospodárnému využití potravin, vaření, konzervování ovoce a zeleniny, stolování, dále přístřihování a šití prádla a šatů, praktickému přešívání a spravování. Pro své časové rozvržení je kurs vhodný zvláště pro zemědělské dívky. Přijímají se žákyne nejméně šestnáctileté. Ústní i písemné přihlášky přijímá denně ředitelství Vyšší školy výživy v Žatci, Leninova 1354.

Přijmu za dobrých podmínek děvče nebo paní do menší restaurace na výpomoc. Pište na adresu: Josef Zajíček, restaurátér, Doksy u Máchova jezera, Panská 207, tel. 314.

ČSČK pátrá po nynějším místě pobytu Stanislava Sušynského, nar. 25. 4. 1901 v Trestenci, okres Rovno, Volyn, který měl přijít z Volyně do Československa. Pátrá po něm jeho rodina z Polska.

Osoby, které by znali jeho pobyt, nechť to hlásí na adresu Čs. Červeného kříže, Praha III, Thunovská 18.

Hospodyně, kuchařku spolehlivou, přemlu za dobrých podmínek. Zn. „Mlýn ve městě“.

Michal Šolc, mlynář, Dobrkovice 1, p. Česky Krumlov, přijme mlynářského dělníka. Podmínka: svobodný. Byt a strava podle dohody. Hlaste se přímo na uvedenou adresu nebo na Svaz Čechů z Volyně, Zatec, Volyn, Cechů 44.

Prosíme naše krajaný, kteří by věděli něco o rodině Šulákových z kolonie Kustýn u Alexandrie, okr. Rovno, aby je upozornili, že je hledá Skrabal František, Křenovice u Brna, který se s nimi seznámil jako legionář v první světové válce a rád by i dnes s nimi udržoval styk.

### Důležité upozornění!

Krajaný z Volyně upozorňujeme, že od 1. října do 20. října t. r. navštěvují obce zástupci soukromých pojišťoven a jsou nápomocni při vyplňování přihlášek o náhradu pojišťovacích premií (krupobitní, požární, proti pádu dobytka) zaplacených v letech 1946—47.

Upozorňujeme krajaný, aby se informovali na MNV ve své obci, kdy se tam tito zástupci dostaví, a aby v ten den určitě MNV navštívili, neboť opomnutím mohou o tuto národu přijít.

Krajaný v obcích, kam by se tito zástupci nedostavili upozorňujeme, aby se ihned potom hlásili v okr. kanceláři býv. soukromých pojišťoven.

Podrobné zprávy o dukelských osiavách, zájezdu na Duklu a vystoupeních souboru SČzV v Přesově a Pardubicích přineseme v příštím čísle Věrné stráže.





## 8. ЗАРИБНИЦКАЯ

## Лев Николаевич ТОЛСТОЙ

Великий русский писатель Лев Николаевич Толстой родился 9 сентября 1828 года в имении Ясная Поляна близ Тулы.

Имя Толстого самое популярное в мировой литературе. В. И. Ленин в беседе с Горьким сказал о нем: — Какая глыба, а? Какой матерый человечик! Вот это, батенька, художник... И, знаете, что еще изумительно? До этого графа подлинного мужика в литературе не было... Кого в Европе можно поставить рядом с ним? — Некого”.

Первые свои повести „Детство“, „Отрочество“, рассказы „Набег“ и „Записки Маркера“ а также повесть „Казаки“ Толстой создает на Кавказе где он добровольно принимал участие в боевых делах Действующей армии на Кавказе.

В этих первых произведениях Толстого знаменитый русский критик и мыслитель Чернышевский отметил две черты, какие развиваясь стали доминирующими в его творчестве — это „глубокое знание тайных движений психической жизни“, способность очень тонко улавливать „психический процесс, его формы, его законы“, удивительное умение изображать, диалектику души и, во вторых, „непосредственную чистоту нравственного чувства.“ В этих же произведениях отображено огромное мастерство в изображении природы в тесной связи с внутренним миром героев.

Уже при первом своем литературном выступлении Толстой обнаружил самобытность и оригинальность. Они были отражением его напряженной душевной жизни, его непрерывных усиленных попыток самому разобраться в окружающей действительности.

Взгляды Толстого как мыслителя и художника сложились в период после 1861 и до 1905 года.

В своих гениальных произведениях он правдиво рисовал старую, дореволюционную Россию.

Толстой по происхождению принадлежал к высшему дворянству, но он порвал со своим классом, со всеми привычными взглядами этой среды и, в своих последних произведениях, обрушился страстной критикой на все современные государственные, церковные, общественные, экономические порядки, основанные на порабощении масс, на лицемерии их, на разорении крестьян и мелких хозяев вообще, на

насилии и лицемерии, которые сверху до низу пропитывают всю современную жизнь”, — так писал В. И. Ленин в 1910 году.

В мировоззрении Толстого отразилась вся противоречивость крестьянского мышления и крестьянской психологии в период стремительного наступления капитализма в России и подготовки буржуазно-демократической революции.

В. И. Ленин признавая в целом учение Толстого утопичным и реакционным, говорил, что Толстой велик, как „выразитель тех идей и тех настроений, которые сложились у миллионов русского крестьянства к времени буржуазной революции в России“. (Ленин срч. Т. XII стр. 333) Ленин назвал Толстого зеркалом русской революции именно потому, что он „поразительно рельефно воплотил в своих произведениях — и как художник, и как мыслитель и проповедник — черты исторического своеобразия всей первой русской революции, ее силу и ее слабость.“

Западная литература того периода не знала такого огромного писателя как Лев Толстой, тесно связанного с народными массами. Связь его знаменавал вершину развития реализма XIX века.

Мировая литература не знает другого писателя который мог бы с такой правдивостью и силой изобразить человеческую жизнь и едва уловимые психологические процессы. В своих гениальных творениях „Война и мир“, „Анна Каренина“, „Воскресенье“ Толстой воплотил с огромной силой существенные черты русского народа: ясный, широкий ум, твердую волю и характер, любовь к труду, неиссякаемую энергию, поиски счастья и свободы на земле.

Непосредственное участие Толстого в славной обороне Севастополя нашли отражение в трех замечательных „Севастопольских рассказах“. Здесь он первый в мировой литературе правдиво показал войну „не в правильном, красивом, блестящем строе, с музыкой и т. п., а в настоящем ее выражении — в крови, в страданиях, в смерти“. Здесь он указывает что основой величия и мощи России является трудовой народ, а не господствующие классы.

В конце 1863 года Толстой на-

чинает писать самое могучее свое произведение „Война и мир“. Это — исторический роман, равного которому по глубине содержания и широте охвата не знает ни одна литература во всем мире. Один из величайших европейских романистов Флобер прочтя „Войну и мир“, с восторгом восклицал: „Это Шекспир, это Шекспир!“ Русский критик и философ Страхов писал о „Войне и мире“ „какая громада и какая стройность! Ничего подобного не представляет нам ни одна литература... Подобного чуда в искусстве... еще не бывало на свете“. Война России с иностранными захватчиками в 1812 г. показана в романе как война народная, война справедливая. Обороняясь, русские подняли „дубину народной войны“ которая „гвоздила французов до тех пор, пока не погубило все наше шествие“.

С 1873 года по 1877 год Толстой работал над романом „Анна Каренина“. Здесь он с поразительным мастерством изобразил трагедию молодой, внутренне незаурядной женщины, попытаншей пойти тем путем какой подсказывал ей живой инстинкт жизни, и погибшей в тисках светского уклада с его лживой и бездушной моралью. Судьба многочисленных героев этого романа показана в тесной связи с эпохой 70х годов.

Все основное, что занимало и волновало широкие круги русского общества в то время, нашло в романе свое отражение. Пореформенный помещичий и крестьянский быт, научные и философские проблемы эпохи, вопросы искусства, исторические и политические события, факты общественной жизни и прочее.

В 80-е годы из под пера Толстого вышли такие сочинения как „Исповедь“, „В чем моя вера“, „Так что же нам делать?“ в которых он критикует основы тогдашнего государственного строя и догматизм церкви.

Одно из последних крупных творений Толстого — „Воскресенье“. История мировой литературы не знает другого такого произведения, в котором была бы с такой силой показана неправда и вопиющая ненормальность капиталистического строя и самодержавно-полицейского режима. Обличительная сила романа была настолько велика, что цензура его в полном тексте не выпустила. Кроме того „Воскресенье“ стало поводом к отлучению Толстого в 1901 г. от церкви.

Произведения Толстого — osvobození kumenty обличения царского zpravodajství он срывал „маски“ не толь že by za to телей своего народа. Он dlých bratří, на лицемерие и звериную tvořili podпадноевропейской и америк SSSR?) жуазии.

Имя гениального художника armády на любовью и уважением не толь dímú roнародов СССР, но его перво zří 1944 проаведения мировой литерату Krosna все передовые народы мира. du 1944



Antonín Rejzek

Vzpomínáme stále s láskou a se slzami v očích na naše drahé Antonína a Emila Rejzka, nar. v Krupě-Hranici u Lucka, kteří již několik roků nás opustili, aby u Dukly položili své mladé životy za vlast.

Zemřeli jste, ale v našich srdcích žijete stále.

Zarmoucená matka a sestra Olinka Rejzková.



Emi Rejzek

Jaroslav Prokůpek  
ze Šumperka.

Odešel bez rozloučení, bez jediného slova, zmizel úsměv a zavřely se navždy jeho upřímné, dobré oči.

Jarouši náš milý, život bez tebe je smutný a těžký těm, kteří tě tolik měli rádi.

Kdo jste znali jeho dobré srdce a jeho zlatou povahu a naši bolest nad jeho ztrátou, vzpomínejte s námi.

Rodina Kozáková ze Znojma.

S nezměněnou bolestí vzpomínáme osudného dne 6. září 1948, kdy o 3. hod. ranní odešla od nás navždy ve věku 46 let naše drahá dcera a maminka, paní Libuše Svítková.

Bolest nad tvým odchodem jest stále veliká a s nezměněným žalem vzpomínáme na tvůj trpký životní úděl.

Nechť je ti země česká lehkou a spánek v ní sladký.

Světlo tvé památky neuhasne v našich srdcích.

Václav Svítek, syn, Marie Srbecká, matka, Helena Šafářová, dcera.



Dne 23. X. 1949 bude tomu 5 let, kdy nás navždy opustil náš milovaný otec a manžel Alexandr Mašek, nar. na Ládvově u Lucka, který padl v boji u Dukly. S láskou a velkým žalem vzpomíná manželka Věra a dcera Miluška.



Oznámení

Sbolestí v srdci oznamujeme všem přátelům a známým smutnou zprávu, že nám navždy odešel náš drahý a milovaný syn a bratr Bohuslav Gabriel, podporučík Svobodovy armády, bytem ve Velemyšlevisi. Zemřel po delší a těžké nemoci v úterý dne 30. srpna 1949 ve věku 24 let, pohřben byl na hřbitově v Žatci. Kdo jste jej znali, jeho dobré a upřímné srdce, podělte se naším velkým bolem. Matka, sestry a bratři.

Nesmírná bolest drásá naše srdce nad ztrátou našeho milovaného manžela a otce Bohuslava Gabriela, podporučíka čs. zahr. armády v SSSR, nar. 25. 3. 1925 v Moštěnci na Volyni.

Zemřel po těžké nemoci, způsobené válečnými útrapami, dne 29. 8. 1949 ve věku 24. hod. v nemocnici v Mostě.

Kéž je ti země česká, vykoupená krví tvých spolubojovníků, lehká. My na tebe budeme vždy s láskou vzpomínat a nikdy nezapomeneme.

Spí sladce s nem statečných bohatrů!  
Ludmila Gabrielová, manželka,  
Darie Gabrielová, dcera.